

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi...
Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi...
Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi...

s-fele

gi sör.
gyhatású italnak készönik ele
morhoid- és légzési betegsé-
gy. csodálatosan gyógyítatnak
atos használata által.

cs. kir. aranykoronás érdem-
k lovagjának, feltalálója és
a legtöbb európai fejedelem
rónaerstrasse 2. sz., iroda- és
asse 8.

ntezs 3. sz.

gyógyesítés

rt leánya, ki irtóztató fé-
mények, a maláta kivonattól
attól egészséges lett.

er és mellfájásban szenved, a
hírlapi hirdetésére lettem fi-
póba kiküldeményt hoztam.
om a malátaort és koncent-
 hogy immár teljesen fölépült-
megmentőjének tekintjük önt

5 zsebkö maláta cukorkát és

Tisztelettel
H. bírtokosó Neumarktban.
vatalos hatósága által

VASNI!

legfensőbb ékesség.
A legújabb hasznos voltokról fogva
vétel végett rövid kimutatásban
Hoff János-fele maláta-gyógytáp
at jótékony hatással bír a gyó-
szerecsintette, melyben a Hoff-
mitte. Oklevél, lovagú váló kü-
zennel ismét kinttethetem. "A
jót tesz." A Dan király: Orm-
Károly román herceg. Az ön
gyógyhatású Hoff-féle maláta-
g. "Emberi kötelesség a Hoff-
A Hohenzollern herceg. Erde-
Jesseni ögróf: "Az ön maláta-
na-készítményei kívánják."

gyógytáp (a feltaláló és legelső ké-
lakban), s alatta Hoff János név-
ny mint hamisított visszatartó
kr. 11 pal. 6 frt, 28 pa. 15
40 kr. 1/2 kilo 1 frt 30 kr.,
1/2 kilo 50 kr., III = 1/2 kilo
60 kr., 30 és 15 kr. Ma-
alátalált 1 frt. Egy ma-
Nagyobb mennyiségűnél
ttatik.

bbá Rickl József Zelmónál
ny Antal. — Nyiregyháza:
gygyzertárban

wegerich-fele

ES BONBONOK.

vényből gyártva Strubecker
zerész és vegyész. László
rstrasse Nr. 6. Felül mulha-
asában mell- és tüdőbeteg-
bbá bronchia. nyálkásság,
ség, nehéz lelegzés, és gyer-
ar-hurtnál

vez a czegegel van ellátva.
Rotschneck V. Emil gyógy-

budapesti

szeletigár

ntezs 35. szám,
vételre váró cikkeket:

AR POR!

ar, (bűdösörös) poloska,
nden a világon létező ro-
szommal ölé hatása.
súlyu csomag, utánvé-

ztító pomádé,

nak is nevezve, legnagyobb
sal együtt csak 50 kr.
vétel mellett.

és egér-méreg!

hatású, azonnal ölé szer,
magolással együtt után-
vétel 50 kr-ért.

isztító por,

ott csomag 50 kr. Után-
vétel mellett.

si mész,

sen elzárt csomagban kiál-
10 kr. Utánvétel mellett.

OK százalékban részestül-
z összes gyártmányaink-
dunk.

Előzetési árak:

Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt. — kr.
Fél évre 5 —
Negyed évre 3 —

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény főlapra, Vevőgyűléshez, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

TELEGDI K. LAJOS és H. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok útján.

Kellett-e nekünk Bosznia?*)

I.

Van e sorok írójának egy ösmerőse, a ki furcsa passióban találja örömet: könyvtárában feltalálhatók mindazon röpíratok és újságok, melyekben a vérmes író bizonyos túlzással, vagy legalább is éles kritikával boncol nézeteket és in tézményeket s mindenképen azon van, hogy egy-két hanggal tulkiáltsa a komoly politika egész klórusát.

Az mi különöz barátunk ezen művekkel nem annyira könyvészeti, mint inkább lélektanai szempontból gyarapítja már is igen gazdag könyvtárát. Megveszi ezen vérből gazdag és mégis vérszomjazó fiatal írók későbbi dolgozatait is; ez a rossz ember tudniillik azon tételt akarja bebizonyítani, hogy a politikai vérbőségből elvégre is vérszegénység lesz, hogy ama ellenzéki hajlamok csakhamar meghatározóan kormánypartisággá higitulnak és még nagyobb gonoszság emlitett barátunktól, hogy a politikai elesülés ily különben régi elméletét leginkább magyar szikla-szakgatók, magyar faltörők pályájából igyekeznek levonni.

Azon, különben igen nagyraesült tisztelt írófarsunk, ki f. évi április havának é p p e n eslejen egy teljesen komoly hajlamokkal bír, épen nem tréfás czélokra alakult egyesület a szabadelvűkör közönségének jelenlétében azt a furcsa themát variálta, hogy »kellett-e nekünk Bosznia?« — ezen t. íróbarátunk nem is gondolná, hogy emlitett különöz barátunk különöz tanulmányának tárgyává tette épen az ő szeméjét.

Be kell vallanunk, hogy mi, a különöz ural való hosszas levelezésben némi gyönyörűséget találtunk. Midőn felolvasó jeles írók, az »A nyák b ő n e« szerzője oly rettenthetlenül ostorozta a hon kormányparti apáinak bűneit; midőn a »Magyar Hírlap« programjában ezen rettenthetlenségének még mindig izzó nyomait találtuk; kárörömmel irtuk különöz barátunknak, hogy imé — ezen a magyaron megtörik minden gonosz kételkedés! És midőn a »Magyar Hírlap« t. szerkesztőjével együtt lassankint elérkezett oda, a hová különöz elmélete szerint érkeznie kellett: — különöz diadalmaskodott s diadala tetőpontot ért akkor, a midőn gyöngédtelen kezek megküldék neki azon cikket, melynek czime: »Kellett-e nekünk Bosznia?«

Nem adtuk meg magunkat. Azt, hogy »Kellett nekünk Bosznia?«, gyakran kérdi minden magyar ember; az igaz, hogy más hangsúlyozással. Megjegyeztük továbbá, hogy április eslejen apró tréfákat engedhetünk magunknak; hátha a m. t. szabadelvű kör s érdemes felolvasója csak egy jó napot akartak egymásnak okozni!

Két hét folyt le azóta, traus, — cis — és plus-Lajthania (vagyis az okkupált tartományok) felett, de czáfolat, komoly fejtegetés ama furcsa themáról nem jelent meg t. lapársunk, a »Debreczeni Ellenöz« hasábjain s mi kénytelenek vagyunk megjegyzésekkel kísélni, a mit április 1-én együtt kacagtuk — lehet (hiszen augurok ma is vannak!) a tisztelt szerzővel! Idejétt nemmulta hiszen Bosznia, — olyan régi dal, a mely mindig új marad.

»Nem mind politikusa a z, a ki politizál,« ezzel kezdődik a felolvasás és nagyon helyes dolog, hogy kétségbevonhatlan igazsággal kezdődik, mert valóban ez az egyetlen állítás igaz a z egész cikksorozatban; hanem ez az egy aztán annyira igaz, hogy aki át olvassa, okvetlen alkalmazza az egészre. De vajon ki nevezhető tehát politikusnak, azok közül, a

*) A »Debr. Ell.« külön melléklete Felolvasás a debreczeni szabadelvű körben, 1888. apr. hó 1-én Fővölgyi Titusz.

kik politizálnak? Felolvasó szerint az erre képesített csoda ember fejében találhatók a következő dolgok: »1) A világ történelem a l a p o s ismerete; 2) a világ összes államai belső szervezetének ismerete; 3) az államok egymás iránti viszonyának ismerete; 4) az államok érdekeinek és törekvéseinek ismerete; 5) az államok politikájának ismerete.«

Felolvasó ur valóban magasztos politikai ideálnak hódolhat, midőn a »politikus« jelzöt meg vonja először is. »magamagától. Mert hiszen e h a t különöz tudományágban való »a l a p o s« és »r é s z l e t e s« jártassággal, néhány egyetemi tanáron, egy-két miniszteren (lehet b. Kemény Gábor uron) kívül nagyöz kevesen rendelkeznek. A m. t. felolvasóról például örömet feltesszük, hogy vannak történelmi ismeretei, de hogy ezek a l a p o s a k és r é s z l e t e s e k volnának, azt csupán ezentul irandó műveiben fogja bebizonyítani. Ha pedig valaki oly a l a p o s és r é s z l e t e s ismereteket szerzett a történelmi tudományok terén, annak már bjosan jutott idő a politikával való oly mérvű foglalkozásra, minőt egy későbbi mondatában követel, azt kívánva, hogy a politimég azt is kis újjában hordja, a »m e l y i k állam miféle érdek t á m o g a t á s a l t a l nyerhető meg« és hogy »miféle érdekek meg s é r t é s e a l t a l idegeníthető e l.«

Felolvasó tehát még az egyetemi tanároknak sem adja meg a politizálás jogát, hanem csakis egy-két magasabb rangú diplomataknak. De még ezeknek sem, mert szerinte a politikuskak még az ethnographiát és phisiológiát is kell tanulmányoznia, mielőtt azon szerencsében részesülhetne, hágy a néhai »G y o r s o s t a r v a g t. lapársunk, a »Debreczeni Ellenöz« vezércikkeiben gyönyörködhetne. Vajjon egyetemi tanárokból, diplomatakból s az ethnographia szakavatott ismerőiből áll e a felolvasást végig hallgatott szabadelvű párt, vagy pedig — felolvasó szerint — »o l y p o l i t i z á l ó k b ó l, a k i k n e m m i n d p o l i t i k u s o k?«

Mi azonban nem leszünk oly szigorúak, mint saját közönsége iránt a t. felolvasó; mivel jól tudjuk, hogy nálunk, a hol a parlamenti élet nem újság, ugy van jól, ha az emberek érdeklődnek a közügyek iránt és nem egy, a közönyösök maradnak. Hiszen épen a t. értekező m o s t a n i pártja az, mely a többség merev megszállására alapítja uralmát s hogyan ítél magamagáról az, aki nem ösmeri el, hogy mindenkit — tartozzék bár a többséghez vagy kisebbséghez — saját meggyőződése vezérel. T. cikkirő a nagyérdemű szabó-czéh bány tagját szerezte meg pártjának, a midőn a »térdeh varrt« és »derékhöz varrt« finom hasonlatával érvelt az önállós szabad meggyőződés uralma ellen? De épen a szabók azok, a kikkel saját izlésünk szerint varratjuk ruhánkat s akik a felolvasás szabásában némi farsangi tarkaságot fedezhetnének fel. . . .

A nép tömege nem áll diplomatakból, nem áll ethnographusokból, de egyénekből, kiknek valamely kormány politikája mindenféle érdekét érinti, kik a felolvasó »l e g ö s z i n t ő b b h á l á j á r a« lehet igen sok okból érdemes kormány mészróptu politikája következtében akár tönkre is mehetnek. Azért bocsásson meg nekünk tisztelt felolvasó, ha az iparosnak, a szántóvető embernek nem adjuk kezébe Schlosser világtörténeit, nem a Hunfalvy Pál ethnographiáját; a fenséges antik világban is hatalmas volt a nép, a nélkül, hogy a felolvasásban felállított katonamértékhez hasonló alá állították volna; elég ha kezébe adjuk népünknek a gr. Szapáry Gyula adókönyvecskéjét; elég, ha elolvassa fiának behívólevelét Boszniába, Herzegovinába, elég ha tiszta kezű, tiszta lelkű s

elvszilárd vezetői megmagyarázzák Bosznia és Herzegovina okkupálásának súlyos következményeit. Elégge megértetik vele a felolvasó »áldott kormányának« híres politikáját a terhek, a szomorú közviszonyok. Ezek alapján politizálhat, ezek alapján ép oly joggal felelhet a szabadelvű kör előttaglalt kérdésre mint maga az értekező. Igaza van abban is, (hiszen saját kormányától tanulta meg), hogy a kormányra jutó ellenzék keveset tart meg abból, amit ígért, csakhogy az ő kormányra egyszersmind oly dolgokat is »alkotott« a melyeket előre í g é r v e, most is élvezné az ellenzékiségnek irigyelt kellemeit. Ennek a kormánynak, a t. felolvasó ur észjárásából következtetve, csakugyan nem lenne szüksége választókra s legjobban megfelelne egy kinevezett képviselőkből álló parlament.

— Országgyűlés. A képviselőház f. hó 9-én tartott ülésén elnök előterjeszti, miszerint Baros Gábor a közlek. miniszteriumban államtitkárrá nevezetvén ki, képviselői mandátumáról lemond. Uj választás tüzetik ki. Az előki előterjesztések után folytatott a k ö z l e p i s k o l a i törvényjavaslat feletti r e s z l e t e s vita, mely ma ugyan heves volt. A 22—24 §§-nál, melyek az érettség vizsgákról szólnak, felszólal Hege d ű s László s reflektál ama »kultur-harczra,« mely a kormány és az autonóm felekezetek között, ezen paragrafusok feletti tanácskozásban kifejeződött. A kormány-parti tagjai ugyszólván annak adnak kifejezést, mintha az államnak ama hitefelekezetekre, melyek a közoktatásügy terén a közjó érdekében századok óta megbecsülhetlen szolgáltatásokat tettek, szüksége többé nem volna. »A mór megtette kötelességét, a mór mehet.« Kicsinyítik a hitefelekezetek érdemeit, ócsárolják azok nevelésügyi intézményeit, őket teszik felelőssé az elzúllott existenciáért, kik a szellemi proletariatusságot szaporítják, mert abból a szempontból látszanak kiindulni, hogy »C a l u m n i a r e a u d a c t e r s e m p e r a l i q u i d h a e r e t.« Szólo igyekeznek azon panaszokat eloszlanni, melyek a felekezezi tanintézetek ellen emeltek; megengedi, hogy ezek sem tökéletesek és hogy ezeknél is itt-ott talán merülnek fel visszaélések; azonban azok az intézetek, melyek a miniszterium közvetlen vezetése alatt állanak, sem mentek ezen hibáktól. Ha tehát arról van szó, hogy az állam főfelügyeleti jogának mértéke meghatározassék, akkor nem történhetik az, hogy a felekezezi intézetekkel szemben szigorubb ellenőrzés hoztassék be, mint a kormány vezetése alatt álló intézetekben. Szólo így végzi beszédét: A hitefelekezeteknek az autonómia mindig olyan forrás volt, melyből erőt merítettek az uralkodó erőszak ellenében; épen ezért ne csodálkozzék a miniszter, ha azok e paizst kezökből kiadni nem akarják, még akkor sem, ha egy alkotmányos kormányval állanak szemben. Nem fogadjá el sem az eredeti, sem a módosított szakaszokat. (Élénk eljenzés balfelől.)

N é m e t h Albert: Az előtünk fekvő törvényjavaslat feletti hosszas vita, a háznak csak becsületére válik; viszonyban áll ez a tárgy fontosságával. Nem volt helyes, a törvényjavaslat ellenségeinek az általános vitánál szemrehányást tenni, hogy ö k vallási elfogultság által engedik magukat vezettetni. Szólo tanulta az iskolában, hogy a katolikusok a templomban az evangélium olvasásánál azért emelkednek fel, hogy ezáltal jelképezzék, hogy vallásuk igazságáért minden időben védelemre kelni készek. O soha nem volt abban a helyzetben, hogy ezt tennie kellett volna. Alapítalun mondta Tisza Mocsarynak, hogy a protestánsok maguknak vindikálják a hazafiságot. Katolikus letére 1861-ben épen szólo védelmezte a protestáns autonómiát, s akkor az előtte ült Tisza Kálmán tetszését érdemelte ki. Most sem tett egyebet — és Tisza Kálmán ellenzésével találkozik. Tisza tehát nem csupán politikuskak változott meg 1861. óta, de k á l v i n i s t á n a k i s. A 22. paragrafust sérelmesnek találja a protestáns autonómia néve s azt nem fogadjá el.

Az ülés tovább folyik; beszélnek még Hegedűs László, Mocsary Lajos, Thaly Kálmán és Kiss Albert; beszédeiket lapunk holnapi mellékletén közöljük.

KARCZOLATOK.

(Esküsznek. — A csángók. — A rendörség.)
Esküsznek.
A csángók hűségét a hazának és a trónnak és ugyanakkor esküszik fel Baross Gábor az új államtitkárr.
Főlöleges — tudjuk róla, hogy ő mindig Tisza Kálmánra esküdött. Hírszerint új fajtájú különöz esküformát is csináltak a kedvéért.

Szegény csángók!
Vajon ellenzékiek, vagy kormány-partiak lesznek polgártársaink, ha megindulnak a korteskedések?
Jelszó a fővárosi rendörségnél, amióta Hatost sejtik Mailáth György gyilkosának: »E z e r f o r i n t o t e g y h a t o s é r t!«

Gili Balázs.

— Belföldi hírek. Ujvidéken vasárnap ünnepély meut végbe, szerbiai metropolita felszenteltetése Angyelicus pátriárka által. Angyelicus ez alkalommal Milán király által adott ebéden hazafis beszédek tartattak, melyek hangja jól hat reánk s reméljük, hogy kedves fogadtatásra talál Szerbiában is. — M a g a s a b b k a t o n a i k ö r ö k b e n már legközelebb bekövetkező változásokról beszélnek. Baró Ringelsheim tábornagy, Morvaország és Szilécia kormányzója nyugalmaztatását kérte. Utódja Baró Vlasi cs tábornagy s a közös hadügyminiszterium osztályfőnöke lenne, kinek helyét Baró Fejerváry Géza államtitkárr foglajja el. Ezen esetben Forinyák dandárnok nevezetük ki államtitkárrá.

— Külföldi hírek. Angliából a mult éj-jel »dinamit«-összeesküvésről a hírek egész özöne érkezett. Londonban újabb pokolgépet találtak s a rendörség nyomába jutott annak is, hogy Liverpoolból Londonba jelentékeny dinamitszállítmány érkezett. Ujabb rettenetes meglepetésektől tartanak s a hatóságok ehhez képest tették meg intézkedéseiket — L o n d o n t a f é n i e k l e g u j a b b ö s z z e s k ü v é s e k é t s é g b e e j t e t t e. Vasárnap ujra elfogtak egy ifju irlandit; Corkban egy Elagowból érkező nitroglicerincsomagot fogtak el. London és Birmanban területen oly nagy mennyiségű robbantó anyagra akadtak, hogy ezzel Nagy-Británia valamennyi városát felrobbantathatnak. — A h á r m a s - s z ö v e t s é g h i r e, mely Franciaországban oly nagy aggodalmakat okoz, általános hitre talált s a berlini hivatalos sajtó czáfolata daczára — aligha nem a német kancellár körében született.

— Az ifjuság katonai neveléséről Franciaországban érdekes felolvasást tartott legközelebb h. Colmar v. Goltz vezérőrnagy, az ismert nevű hadtudományi író a berlini »katonai társaság«-ban. Kiemelte, hogy a francia ifjuság katonai nevelésének nemcsak az a czélja, hogy a növendékek gyakorlatassanak a fegyverforgatásban, hanem hogy fejlesztessek az uj nemzedékek közszelleme is. Bert miniszter már a mult év eslejen lépéseket tett a katonai nevelésnek államivá tételére az iskolákban; utódja, Ferry, szintoly buzgalommal karolta fel ez ügyet s a m. év július havában formaszert szabályzat jelent meg a »bataillons scolaires« számára, melyek minden 200—600 növendékekkel bíró iskolában felállítandók. Először katonai bizottság által vizsgálatnak meg a növendékek s a prefekt csak akkor hagyja helyben a zászlóalj végleges megalakítását, ha már kimutathatnak némi testgyakorlati s katonai előképzettséget. A zászlóalj négy szakaszra osztatnak fel s tartalékos vagy sorhadi tisztek vezetése alatt főleg vasárnaponként tartják gyakorlataikat. Elénken fáradoznak abban, hogy zászlóaljakat alakítsanak azon ifjak is, kik már elhagyták az iskolát, de még nem léptek be a hadseregbe. Az állam s a községek egyenlő buzgósággal karolják e törekvést fel. Ha ketes értékű is az ifjuság ilyen katonai műszaki képzése, annyi kétségtelen, hogy az ország katonai ereje tetemesen fokoztatik áltál, hogy felbeszertetik az ifjuságban a rend s fegyelem iránti érzék, az engedelmesség, s a hazaszeretet s különösen a határozott missziának öntudata.

— Megyénk főispánja. Miskolc z y Lajos — a mint biztos forrásból értesültünk — beadta lemondását. Miskolczy főispánt párt és nézetkülömbőség nélkül tisztelte, becsülte mindenki s betegségében, melynek következtében hosszú idő óta nem vezette hivatalát, általános részvétjűl találkozt. Utódjaul — értesülésünk szerint — Ujfalussy Sándor, Szathmárvármegye alispánja, van kiszemelve.

— A czár koronázásához. Pétervárról írják e hó 4-ikeről: Mindinkább bizonyossá válik, hogy a czári udvar május 19-én hagyja el Gacsinat és indul Moszkvába, hol május 20-án lesz az ünnepélyes bevonulás. A koronázás május 27-én lesz. A mulatságok sora május 30-án nagy katonai ünnepélyvel fog végződni. Az osztrák-magyar nagykövetség a koronázás idejére 12,000, a török nagykövetség 17,000, az angol nagykövetség 20,000 rubelért bérelt lakást.

Kossuth Lajos levele.

Kossuth Lajos nagy hazánkfia Veszprém- megye üdvözlő feliratára, a következő levelet intézte V e g h e l y Dezső urhoz, Veszprém- megye alispánjához:

Különösen tisztelt alispán ur! Kedves kötelességet teljesíték, midőn meleg köszönetem elfogadására s átadására kérem azon kegyes üdvözlőt, melylyel Veszprém- megye közönsége nevében engem 80-ik életérem betöltésének alkalmából megtisztelni méltóztatott.

Ha hosszú életem multában tettem valamit hazánk népe helyzetének a szabadság, egyenlőség, testvériség alapján megjavítására; ha munkás lehettem a 48-iki törvények megalkotásában, melyek milliókra nézve egy új élet hajnalával kecségtettek, s melyek életfájának gyökérszálaival sem az orosz intervenczió, sem azon szomorú évek, melyekre jelenleg oly kétségesen szokás fátolt vetni, a történelem termőföldjéből egészen ki nem téphettek a mint életerejüket az alparlamentarizmus is zsiabasztja bár, de el nem fojthatja: ez nem az én érdemem, hanem ama nagy idők korszellemének műve; a korszellem, mely mindig megtalálta s meg fogja találni a maga végrehajtó eszközeit.

Nem én teremtettem azt a korszellemet, hanem az használta fel gyenge tehetségeimet. Nem én sugalltam annyiak keblébe a lángoló hazafiságot s az önfeláldozásig magasult polgárerényt, hanem az a hazafiság s önzetlen polgárerény, mely az egész nemzetet áthatotta, az elmaradás érzetéből fejlődött vagy utólrni más szerencsésebb országokat a szabadság, a haladás útján, egy szóval mindaz, ami az akkori nemzedéket, mely a politikából üzletet nem csinál, megkülönböztette, az sugalt engemet, az ösztönzött, az serkentett, az támogatott.

Egyszerű számszóma voltam a jövő Magyarországának és semmi több. Miért nem mondhatom, hogy még most is az vagyok? Fajdalom nem mondhatom. Megnehezült felettem az évek sulya s balsorsom átka csak azért nyujtotta ily hosszúra életemet, hogy soká bankodjaim az ut miatt, melyre nemzetem reá tevedett, s hogy honszeretemet sokáig keseregylet tehetetlenségemet hasznára lehetni a hazának.

Mint balzsam a sebre, oly enyhítőleg hat ősz fejem bántára a szives megemlékezés ragaszkodásának szelleje, mely a távol hazából felém lengedez; de midőn e szellő azt a kívánatot is elhozza hozzám, hogy még sokáig éljek: hálaival tölt el a jóakarát, melyből a kívánat ered, de jórátételenségem érzete keserű mosolylyal hozza a felkiáltást ajkaimra, hogy „ugyan mi nek! — Ne legyen tölem a vigasztalás megtagadva, hogy nem tévedek, ha a ragaszkodást, melylyel a hontalan halandó megtiszteltetik, a halhatatlan elv s eszme rovására írom, mely viszontagságos életem vezéricsillaga volt.

Rövid idő alatt a fáradt napszamos elmegyen pihenő — talán a pihenést megérdemelte, mely nyugalmat ad; — de az elv, az eszme eloi fog, annak élni kell, a mint élt századokom át meg nem támadva, egy időre el is homályosítva, de újra feltűnve, újra tette serkentve új nemzedékeket; — s ha lesz még (én bízom, hogy lenni fog) nemzedék, mely a most félre tett, — nem akarom mondoni, félre dobott vagy épen szétépett — zászlót újra felemeli, én csak azt óhajtom, hogy szeresse a tehetséggel, mint én szolgáltattam, s érdemlje ki törhetlen kitartásával, hogy szerencsésebb legyen a sikerben, mint nekem lenni megengedhetett.

A »DEBRECEN« TÁRCZÁJA.

Debreczeni deák-zavargások a XVII dik században.

A heves, tüzes, lobbanékony, harcziás szellem minden időben a fiatalság kiváltsága volt, az is lesz mindig, mert így kell lennie. E szellemnek köszönhetünk sok szépet, nemest és jót, de szerez ugyanennyi rosszat is. Hogy mily formákban nyilatkozik, azt a hely, idő és körülmények határozzák meg. Manapság köztünk többnyire csak szóharcz folyik (ki is van némelyiknek nyelve pompásan aczélozva) a burschoknál egymás összevagdolásában nyilatkozik, de mikor nálunk is a kard volt az egyedüli bír, midőn Debreczenben és környékén szakadatlanul üvöltött a harczi zaj, pusztított a vész s tombolt a vihar: bizony akkor a deákság sem volt, mert nem lehetett valami bárányzsid természetű; ha volt török, labancz, akkor azt ütötte, ha más nem volt, a tanárokkal vagy zsidóakkal keletkezett vizsálva fejlődött sokszor valóságos harczzá, lázadás.

Azon káros viszonytál fogva, melyben az egyházi és világi hatóság Debreczenben s általában a tiszta református helyeken az egész XVII. században állott, ha a tanárok, papok nem bírtak a „tanulók urakkal“ (domini studiosi) a „tisztelotes“ magisztrátusok magisztrátus-hoz fordultak a r h a t a l o m é r t. Ez adott is; fegyveresek törtek a kollégiumra, a „portát“ betörték, a diákokkal hajba mentek, s bizony nemcsak egy pár kar, orr, fül, hanem néhány élet is lett áldozata az ilyen tumultusoknak, melyek nem egyszer fordultak elő a debreczeni főiskola történetében.

Ezen deák-harczok- vagy zavargásokról óhajtok én most, egykoru források s az ide tartozó irodalom felhasználásával szólnani.

Mi, kik egykoron megizzadtuk a hazafini kötelesség homokát, annyit megtettünk, hogy a jobbgyból polgár lett, tegye meg azon nemzedék, hogy az a polgár egy független magyar állam polgára legyen, s ha ezt kivívja, akkor az, amit nekünk egy lehunyt korszak munkásainak érdemül számít be az emlékezet, elenyésző csekélység lesz azoknak érdeméhez képest, kik a magyar hazát saját magának visszaadják, hogy az őt megillető néptenség teljese birtokában haladhasson öncélias rendeltetésének útján.

Az idők vihara iszapot torlasztott a jövő Magyarország alapja fölébe, melyet mi leraktunk; tisztítsa el az iszapot s építsen az alapra egy szerencsésebb nemzedék hiterős kézzel, kitartó honszeretettel és legyen a mindig növekvő jölettel termékeny biztos szabadság áldása építményével az idők végeiglen.

Fogadjja s adja át Alispán ur Veszprém- megye közönségének halás tiszteletemet. Kelt Turinban, márczius 20-án 1883.

Színügyi egyesületünk.

(Sz J.) Mint magán uton értesültem, a fent nevezett egyesület elnöke Fráter Imre ur, tekintettel a helybeli sajtóban többször megjelent közleményekre, az egyesület tagjait, már közelebb gyűlésre fogja meghívni.

Midőn az elnök úrtól vett értesülést nyilvánosságra hozom, lehetetlen, hogy e fontos ügyről el ne mondjak egyet-mást. Azon reményben, hogy nem fogok haszontalan dolgot cselekedni.

A színügyi egyesület azon időben alakult, midőn a színügy a város vezette, vagy is, a midőn az intendatúra létezett.

Szó sincs róla, színügyünk ez időben virázó állapotban volt, mi K i s Sándor akkori intendánsnak volt érdeme, de a viszonyok változtával és az ő visszalépével, az új intendáns alatt hanyatlani kezdett az ügy, s a város jobbnak látta lemondani a színügy további vezetéséről, ne hogy kitegye magát a nagyobb kellemetlenségeknek.

Ez időben meg volt értelme a színügyi egyesületnek mint erkölcsi testületnek, de akkor midőn a város magán vállalkozónak adta ki a színházat, akkor ezen egyesületnek is is megszűnt a hivatása.

Mert mi bele szólást akar követelni egy társadalmi egyesület az oly intézmény vezetésebe, a melyhez joga nincs, a melynek fenntartásához sem erkölcsi, sem anyagi uton semmi áldozatot nem tesz?

Vegyük csak a dolgot fontolóra.

Ki a színház? A város? A városi tanácsban van is egy színház, a városi tanács, mely pályázat útján, a mi igényeinknek legjobban megfelelő igazgatónak adja ki a színházat, — az ugynevezett színház-egyesület meg hallgatása és bele szólása nélkül.

Ez természetesen is. A város a színház; a város közönsége építette, a város szerelte fel kitűnően, fizeti a biztosítási díjat, ad egyet is, mást is segélyt stb. szóval ő az ur.

Roppant összege fekszik a városnak ez intézményben. Kell, hogy e fölött hű és eber őrvigyázzon. Van is egy színházi felügyelő Telegdi László ur személyében, a ki 600 frt évi tiszteletdíjat kap kötelességeinek hű és pontos teljesítéséért.

Nos, nincs e megtéve a város részéről, a mi szükséges?

A színházgató pedig, játszik a maga szakállára. Ő fizeti a tagokat, ő szenvedti a kárt, és egy — ki szólhat bele egy embernek saját zsebére folytatott üzletbe?

Az a színügyi egyesület, semmi esetre. Furcsa volna, ha ez szerződöttne a tagokat,

A nemes város és a tanuló ifjúság közötti összeköttetéssel legelőször az 1627-dik évben találkoztunk. Ugyanis az ezen év nov. 27. napján tett városi jknyvi feljegyzés szerint a tanuló urak (domini studiosi) egyetemlegesen (universitas scholae, coetus) kinyilatkoztatták, hogy ha tőlük jogtalanul elvett bizonyos javadalmak helyett a város méltányos kárpótlást nem ad: egytől egyig el fognak távozni a városból és erre esküvel is kötelezték magukat. A „bölcs és tiszteletes“ magisztrátus megijedt, megadott a deákoknak mindent, a mit csak kértek; harczi nem fejlődött ki, hanem azért jussait sem hagyta a tanács, a mennyiben „a tanulók merész és ildom nélküli fellépése ellen keményen tiltakozva kijelenté, hogy ezental az ily mozgalom indítóit lázongókul, nem pedig tanulókul tekintendi, s az ilyeneket a jöttétől megfosztáson kívül példásan is kívánja fenytetni s fel fog ügyelni, hogy a rektor és a lelkesek tudtán kívül a tanács ellen ily összehívó-kezés többé magát elő ne adja.“ (Szűcs J. Debreczen története. II. 612. vette a városi jegyzőkönyvből.) Jegyezzük meg, hogy ekkor — mint már érintem is — Debreczenben a városi és egyházi hatóság csaknem egy volt; a városi tanács igen nagy befolyással bírt a főiskola ügyeire, azért is beszélt oly fennem a „deák urakkal“, midőn már teljesítette kívánásukat, s a következő évben, 1628. márcz. 8-án reversalist (kötelezvényt) követt a deákoktól, hogy többé fel nem lázadnak. Erre azonban aligha azt nem mondták a deákok, hogy „nem állunk rá!“ — mert az 1629. november 25-én S z a t h m á r o n tartott közssinaton, bizonyosan a debreczeni magisztrátus kérelmére, a debreczeni tanulókul számára újabb és megszűnt törvényezikkek alkottattak. A deákok megint lázongani kezdtek; volt is drága dolga Keresszegi H. István püspök urannak és lel-

ez állapítaná meg a műsört, midőn nem gondol azzal, hogy miből fizettetik a gage?

A színügyi egyesület megpróbálta azt egyszer-másszor, hogy élejtelt adjon magáról. Indítványozta, hogy alakítsassék át a színházi nézőtér, hogy töröljék el az operát, hogy szüntessék meg a jutalomjátékokat, hogy a cassa-darabok kivételével ne legyen bérletszűnetes előadás stb. — Mi lett az eredménye? Jó részben — semmi. Mert hisz az igazgató magán vállalkozó s ő ugy arat a mint vét, csak más a szerződésbe ütköző hibát ne kövessen el.

Hát azt a tabularázát kívánna valaki életre föl venni, a mit színügyi egyesületnek hívnak? Minek, mikor nincs létjogosultsága? Had szenderegje álmaikat békében, eljártozta már gyermekjüket!

Hanem van egy tanulság a mi, színügyünk eddigi történetéből. És az nem más, mint hogy a magán vállalkozó 3 évre kapja a színházat, az első év beüt neki gyönyörűen, a második év már se hideg se meleg, a 3-ik év pedig rossz. Így járt Temesvári, így Mándoki, és Krecsányinál a két év igazolja, hogy a harmadikra nem helyezhet vérmes reményeket.

Anyi bizonyos, hogy ez szégyenletes állapot, mert Debreczen 51,702 lélekből álló lakossága virágzó színházat tarthatna fel.

Ezt társadalmi uton lehetne is előidézni. lehetne pedig ezen egy „színház-tuló egyesület“ üdvös működése által, mely a vállalkozó igazgatóval kezelt fogva munkálkodnék.

Szerintem ilyen egyesületre van szükség. Ha ez megteremti a színházi közönséget, a színházgató megteremti a kitűnő társulatot, a jó műsört, sőt talán a színészek társadalmi tekintélyét is.

Ne követeljük magunknak oly tért és oly befolyást, a mi kötelességünk, hazafiasági szempontból.

Végül megjegyzem, hogy a cikkemben csak körvonalaiban nézeteimet. Lehetne ezt hosszabban is fejtegetni, de ezuttal csak jelezni óhajtottam, hogy minő irányu működés lenne szükséges színtén?

Nem követelem magamnak a csálhatatlanságot. De azt hiszem, nem rossz uton tapogatózom. Gondolkozzanak azok az úgyről a kik érdekelve vannak, és majd a színügyi egyesület közgyűlésen kifejtjük nézetünket a hol bizonyára győzni fog a jobb.

Ez volt a czélem.

Helyi hírek.

* A z s i á b a n l a k u n k. „A vonat egy órát késlett“. — A Debreczenbe szülő lapokat el vitték Kolozsvárra: ezeket jelentik a postán lapokat váró közönségnek minden héten legalább is egyszer hanem kétszer. Az a rendeltetés, mely a magyar államvasutnál uralkodik, annyira botránnyossá vált már, hogy a közönség érdekében föl kell hívunk az igazgatóság figyelmét a legszigorubb sürgő intézkedésre. Nincs az a nádszál, melyet oly könnyen lengtne a szél, mint a hogy ezt az értelmetlen, hanyagul s a mellet még a közönség kényelmére való tekintet nélkül is kezelt vonalat a legkisebb szelecske is megkéslelteti. Ilyen formán mi tizezer mérföldnyire esünk a múlt világtól! Hófuvasok, nagy zivatarok idején van értelme a vonalnak, hogy minden haszontalanság órákkal vessen hátra a vonat beerkeztét, az nem tűrhető meg a magyar államvasutaknál sem. A vasuti postán divó azon szokás pedig, hogy a küldeményeket Kolozsvárig meg vissza hordoztatja, s csak negyed nap múlva adja be kézbesítés végett a főpostára: példátlan valami egy civilizált társadalomban. Figyelembe ajánljuk e visszaság-

gat: szüntessék meg, amennyire csak lehetséges. Ha pedig nem értenek hozzá, vagy — annyi erélyes felszólalás után — nem akarnak mozogni, ajánljuk azoknak figyelmébe, a kiknek módjukban van a leggyökeresebb változtatások eszközzése.

* A debreczeni nő-egylet zárszámadása az 1882-ik évről. Felolvastatték és helyeslő tudomásul vétetett az egylet folyó hó 8-án tartott közgyűlésében. P é n z t á r. B e v é t e l: Pénztár maradvány a mult évről 480.41. Alapítók fizetése tőkében 500. Alapítók fizetése kamatban 232.45. Részvényesek fizetése 401. Pártolók fizetése 5.50. 15 darab vasuti adományokból 18. Kézpénz kivétel a debreczeni takarékpénztárból 11,020. sz. betéti könyv szerint 900. Pénztárból 18,097. sz. betéti könyv szerint 203. Pénztárból ennek kamatja 12.19. Árvaház javára adományok 45. Ház- és földbérékből 242.75. Nőparkiállásból 71.52. Közvacsorából 1511.57. Szabó Mihálytól az 1433. sz. ház árából 450. Szabó Mihálytól kesedelmi kamatért (8%) 4. Tóth Józseftől törlesztés 94 frt kölcsönből 5. Az árvaház javára házakénti gyűjtésből 601.34. Kiadás: Az 1437. sz. ház ondódi földjétől adó 1879-től 1882. december 31-ig 94.61. Sipos Gyula czégitárnak 6. Adó az 1433. sz. házról 1880-tól 1882. december 31-ig 34.03. A Komlóssy-féle per költségeire 10. Tóth Józsefnek kölcsön fejében 94. Kézpénz betétel a debreczeni takarékpénztárba 11,020. sz. betéti könyv szerint 1500. Segélyezésekre 1810. Évi költségére 393.20. Árvák tartása és ruházata 1007.08. Egy díszkép megörökítése az árvaház részére 342.07. Egyenleg 498.09. Összesen: 5789.08. V a g y o n - k i m u t a t á s. Kézpénz maradvány a pénztárban 498.09. Kamatozó értékpapirokban 1543.80. Az árvaház régi telken felszerelés — 112 frt 93 krból 10% levonattal 101.64. Az 1437. sz. ház értéke s mult évi kimutatás szerint 8424.67. Adó lerovas és firma kiirással 100.61. — 8525.28. Szabó Mihály tartozása az 1433. sz. ház vételárából hátrány 450. 1882. évi adó 7/10-ed részéért 5.53. A 450 frt után 8% kamat, 1882. jun. 1-től decz. 31-ig 21. — 476.53. Követelése az egyletnek 282.64. Alapítók tartozása tőkében 3200. Alapítók tartozása kamatban 135.70. Részvényesek tartozása 50. Pártolók tartozása 5.50. Elhelyezett tőke a debreczeni takarékpénztárba 4 drb betéti könyv szerint 19,991.63. Tóth József tartozása 89. Összesen: 34,899.81. Az 1881. évi vagyon-kimutatás volt 35,949.75. Az 1882. évi vagyon-kimutatás tesz 34,899.81. Vagyon-apadás 1049.94. A vagyon-apadás abból ered, hogy az alapítási tőke, atapítási kamat, részvény és pártoló rovasokról az 1882. évben töröltetett a bevehetetlenek bizonyult fűgőleges tartozásokból 1046.50. Ezután a pénztárban a nyegylet 13 évi működését s anyagi erejének fokozatos gyarapodását feltűntető jelentése olvastatván fel, melyből a következő igen érdekes részleteket közöljük. Különbféle jövedelem rovás címen: — ide értetnek az egylet által rendezett balok, majlisok, közvacsorák, hangversenyek és műkedvelői előadások, tombola és ezüstorszátek, gazdaasszonyi és nőparkiállás stb., — az egylet alakulása óta, vagy is 1869. évtől 1882. évi december 31-ig, az egylet pénztárba befolyt 23,908. ft. 24 kr. Végrendeleti hagyományok és kegyes adományok címen 4160.75 kr. összesen 27,067. ft. 99 kr. Ugyancsak az egylet fennállása óta kiadott — s sajátjótékony czéljaira u. m. Segélyezésekre 17,545. ft. 41 kr. Árvaházi szükségekre 12,176. ft. 25 ft. Összesen 29,721. ft. 66. Közhasznu czélokra: u. m. színházi alap, színházi hangszerek és színházi nyugdíj alap-

S i n a i n a k h i v a t o l t j e g y z e t e i (V. k. 518. l.) bizonyítják! Bartha Boldizsár — kinek, mint egykorunak, elbeszélése máskülöben teljes hitellel bír, élénk s épen ezért idézni is fogjuk — abban az egyben hibázik, hogy a krónikások szokása szerint ezen több évig tartott ügyet azon egy év alá sorolja, melyben az kezdődött. Ő az 1648-ik év alatt beszéli el nem csak a vizsály kezdetét, hanem az összehívókezést, sőt az ügy elintézése végett Debreczenbe összehívott s e m i g e n e r a l i s z i n a t o t is. (Több egyházmegye papságának gyűlése.) Pedig e két utóbbi nyilván 1650-ben történt, amint az az összehívókezésre nézve Sinai idéztem, feljegyzéséből; a zsinatra nézve pedig már Tóth Ferencz Tul a t i s z a i p ü s p ö k ö k é l e t e cz. műveből (Győr 1812. 119-1216) kétségtelen. De lássuk már magát az összehívókezést, Bartha B. egykoru, élénk leírása után. „Egykor kedd napon“ (azaz 1650. jan. 11.) „a városi alkalmatossággal ezen tractusnak széniorja is, ugymint tisz. V á c z i A n d r á s uram, több környekbeli becsületes predikátorokkal benn lévén, akkori város birája ugymint Kerekes Mihály uram tanácsgylést rendel, hová a vidékségbeli tanácsok, az ott való tanítókkal (azaz papokkal) együtt behivattatnak, egyenlő confensusból igyekeznek, hogy azon pártütésnek fejeit, kik elsőbnek és fővebbek a többi között valának, a Coetus közül kiszakaszthatták, és azon cselekedetért (t. i. a tanárok jogtalan vádolásáért s bántalmazásáért) examenre vonhassák. De ma ezekben vévén a scholabeli deákok, azon seditiosusoknak az egész Coetus pártjokra áll, és a tanács hivatására a scholából őket ki nem bocsátja. Felmennek azért a tanács közül és azon predikátor rendből némelyek személy szerint a scholához, felgyűjtnek a város népe közül is sokakat fegyveres kézzel, hogy ha

ra; önké- lyázó egy- tak, a b- és azok 2512. ft. 3726. ft. összege: alapító és de beveh- cizmen tó- * G Nádudvar- * Fa csak nagy- nyomban E- ugyan éve- kutát óvó- hanem m- használják- teszi e az- igaz, hogy- czen egy- szép bode- * Es zólt eskü- asszonyé, hanem a- helyreiga- * S Imre elő- egyesület- ügyekről- munkban- * N 7-gig terje- összesen- 32 egyén- ták felül- * H tegnap, a- megállap- pal munk- jus haván- fogja terj- * A tünő vigj- gatónk ne- tek szomi- közönség- * Ny B i g n i o- tésén meg- fájdalmai- e helyen- * H vetkező h- Oláh Káro- erőszakos- Imre 2 h- kór, Ková- halva szű- Ferenz l- görcsök, F- Lajos 18 é- István 10- geség, Bor- 56 e. tudó- hagymáz, J- Anna 2 h- tudó güm- Varga Fer- nosné 77. — Eze- babona, hog- napján kell- * A megteszi a- lapokat, va- házi küld- lapok más- Debreczen- szép szöve- akaratjok- Mit- ajtaját a- res kézzel- végzést, h- kívánának- seknek, jó- reteivel m- tes predik- got jó ki- kellett ak- hágy, mive- a schola s- dolognak d- lést illetne- „Hog- nosok? nem- után a vár- inditják, n- ják. Csakha- vesznek, a- lyeknek há- vágják; eg- ugyan (é- így azon s- adtak, akat- lözre kötö- * A t- tek a tules- ban, azt sz- kan igen- Andrásnak- fejére kapo- ban, ugy lá- mal. De ez- uraknak“, - ban minteg- tottak a há- h a j d u v a k a t.

HORN J. W. bank- és váltó-üzlete

(bejegyzett cég 1823. óta.)

Bécs: Stadt, Schottenring 6.

Budapest, Ferencz József-tér 3. sz. a.

Prag: Zelnergasse, Graz: Murgasse.

lelkiismeretesen közvetíti állampapírok, sorsjegyek, záloglevelek, kötvények stb. bevásárlását és eladását, valamint mindentéle tőzsdei műveleteket, ugymint: dijszerű üzletet, álvány-üzletet, szabad eladást és vételt stb. jutányos provizio mellett.
Az összes tőzsdéken előforduló eseményekről, kiterjedt összeköttetésem által idejekorán tájékozva vagyok, e szerint t. cz. megbízóimnak igen használható tanácsokkal szolgálhatok.

Értesítéseket, valamint „Der vorsichtige Börsen-Spekulant“ című röpiratomat díjtalanul adom.

Tekintetes ur!

Több éven át súlyos lábajjal egybekapcsolt gyomor-hurut rajban szenvedtem, dacára az orvosi segítségnek annyira lefogtam, hogy már alig voltam képes lábaimon állni. — Ekkor vgre, dacára az ugynevezett ajánlott egyetlen nevek iránti ellenszenemnek szántam magamat, meg hoztani az on Dr. Rózsa-féle életbalsamját, melyet azután utasítás szerint használtam. Nyolcz napi használat után étvágyam ismét megjött, s 8 nagy palackzám az elfogyásáa után egészen tökéletesen helyre állott. Mind a ember, a ki csak ismer, nem győznek eléggé csodálkozni jelenlegi jó kinezésenem, ennek következtében kedves kötelességem tartom önök kitűnő gyógyszerét legbensőbb közönetemet fejezni ki, s igyekezni fogok azt minden hasonló bajokban szenvedőnek a legmelegebben ajánlani. — Az ellen nincs semmi kifogásom, ha ezen soraimat, mind a mellett is nevez kiírása nélkül, a közönség elé bocsátja. Miatán pedig ezen Dr. Rózsa-féle életbalsamot mint ház. szert, mindig a hazul. útjaim bírái, ezekből felkerem utánvét mellett 16 palackzám a szives megköszönésére, maradván teljes mély tisztelettel.

J. W. cs. kir. főhadnagy
a S i k tábor tüzérezredben, Nagy-Szebenben.

T. Fragner ur!

Felkérem, hogy nekem posta útján a mellékelt 10 frtért tiz üveg Dr. Rózsa-féle életbalsamot küldjen sziveskedjék. Egyidejűleg szabad tudatom, hogy ez orvos-ág a legkitűnőbbek egyike, mert három hónap használat alatt gyomorajdalmakat nem érezek, mely betegségben pedig már tiz év óta szenvedtem. Továbbá nőmet, ki magjában évek hosszú során át szenved, teljesen meggyógyította, gyermekeimet pedig az itt annyira jáványos Istól óvja meg. Fogadjja ur. m. tiszteletem kifejezést, s maradtam Masalsky Kazmer, a vasuti munkálatok felügyelője Alexinatban (Szerbia).

Gyors és biztos segély a gyomorhajok és annak következményei ellen.

Az egészség fenntartása

egyedül csak a jó emésztés fenntartása s előmozdítása alapszik, mert a jó egészség és a testi és lelki egészség az alapja. Az emésztés szabályozása, a kelő vervegyítés elérése, a megromlott és hibás veraklatrészek elavoltására a legjobb bizonyított házi szer, a már évek óta ismeretes s közkedvelt

Dr. Rózsa-féle életbalsam.

Mely a leghasznosabb s a leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a legnagyobb gondtal készíttve teljesen megbízhatóan a legjobbnak bizonyult be mindennemű emésztési bántalmaknál, nevezetesen az étvágyhiány, a savanyu felbujás, a puffadás, emelgés, has- és gyomorajlás, a gyomorgörcs, a gyomornak ételleli túlterhelése, az elnyákosodás, a vértörődés, aranyeres bántalom, a női betegségek, bélhajók, a roztkör és lépkör (emésztési zavarok következtében) ez az emésztés összes működésére élénkítőleg hat, tisztá és egészséges vért hoz létre, s a beteg testnek előbbeni erje és egészsége ismét megadatik. Ezen kitűnő hatásnál fogva tehát ez már is a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb nép házi gyógyszeré vált s általános elterjedésnek örvend.

1 palackzám 50 kr., dupla üveggel 1 frt.
Több ezer elismerő s dícsérő irat van kitéve szives tekintés végett. Bérmentett megköszönésekre utánvét mellett mindenhol megküldetik.

Óvás!

Minden kellemetlen félreértés kiküldés végett felkérem a t. cz. vevőket, mindenütt ha tározottan csak Dr. Rózsa életbalsamát kéri Fragner B. gyógyszeráról Prag-ban, mivel azt tapasztaltam, hogy némely helyen a vevőknek, ha csak egyszerűen életbalsamot kérnek, s nem teszik hozzá, hogy Dr. Rózsa-féle életbalsamot, akármilyen hatás nélküli keverék lesz adva.

Valódi Dr. Rózsa életbalsam kapható a főraktárban: Fragner B. gyógyszeráról Prag-ban, „zum schwarzen Adler“ Praga Kleinsche, a Spornergasse sarkán 205. sz. s az alább felsorolt raktárakon:

Debreczen: Götl N és Rot-ehnek V. Emil gyógyszer., Budapest: Török J gyógyszer., továbbá kapható: Baán, Bonyhád, Bozovics, Eger, N.-Beckerek, Gyöngyös, Kadarkút, Kaposvár, Karansebes, Késmárk, K-Szeben, Komárom, Lugos, Makó, Malaczká, H.-M. Várhely, Miskolcz, M.-Óvár, Pozsony, Rétság, Sz.-Féjervár, Sarcza, Szeged, Temesvár, Szabadka, T.-Ujlak, N.-Szombat, S.-A.-Uj-hely Vág-Sellye, Versecz, Zala-Egerszeg.
Minden gyógyszerár, valamint a tisztekereskedések legnagyobb része raktáron tartja ezen életbalsamot. — Ugyanitt kapható még:

Pragai egyetemes házikenőcs.

Biztos és kipróbált szer gyuladások, sebek és daganatok gyógyítására. Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, terjedése és keményedésénél, a gyermek elválasztásánál genyedésnél, vordaganatoknál, genyfakadásoknál és pokolvarnál; körömvárnál, holtetemenél, köszvényes és csuszus daganatoknál; időleges csukló-lábnál a láb, térd, kéz és csipőkben; hezamosodásoknál; a fekvéstől kibesédestől; kipallott láb- és tyuk-zemre; feltört kezek és somorforma cserpedésnél; rovarcsípések által okozott daganatoknál; régi, vagy genyedő sebeknél; rákos daganatoknál; feltört lábaknál, esonhártya gyuladásnál, stb.
Minden gyuladás, daganat, keményedés, duzzadás a legrovidebb idő alatt gyógyítatik, a hol azonban már a genyepződés beállott, a daganat a legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja és meggyógyítja lesz.

25 és 35 kros szelenczékben.
Fül-balsam. A legkipróbáltabb és számos kísérlet által mint legmegbízhatóbb szer ismertetes a nehéz hallás meggyógyítására, s a teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére. Egy palackzám 1 frt.

Ö csász. kir. fensége a SWÉD KIRÁLY által szabadalmazott
Dr. Fr. Lengyel

NYIR-BALZSAMA

Már maga a nyírlé, mely a törzs megfúrása alkalmával a nyírfából folyik, a legkitűnőbb szepítőszernek ismertetik emberemlékezet óta; de ha még ezen nedvből a földből a föltaláló előírása szerint vegyszeti uton balszam készittetik, akkor nyer még csak majdnem csodás hatást.

Ha az arcot vagy más bőrrészeket este bekenjük vele úgy már a következő regelen a bőr észrevétlen lehámlik, a mely ezáltal vakítóan fehér és lágy lesz.

Ezen balszam az arcon keletkezett redőket és himlőhelyeket lesimítja; a bőrt fehériti, lágyítja, frissíti, legrovidebb idő alatt eltávolít seplőt, májfoltot, orr vörösséget, lóraktát és a bőr minden egyéb tisztálanságát.

Egy korsó ára használati utasítással 1 frt 50 kr.

Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerészénél Budapesten, Pozsonyban: Pisztory Felix gyógyszeráról. Temesvárt: Tárcazy István gyógyszeráról. Zágrábban: Mitlbach Zsigmond gyógyszeráról. Debreczenben Götl Nándor gyógyszeráról.
Fő szétküldési raktár: W. Henn, Bécsben.

Elvagytalanság és emésztési hiány, hámorrhoid-, valamint légzési betegségek, köhögés, mellbetegség, testi gyengeség, vérszegénység, c-odálatos gyógyulást találnak a Hoff János féle maláta-készítmények változatos használata folytán.

Ritka gyógyjelentés,

szepember elsejéről csodálatos módon elért gyógyulás felől a Hoff János-féle maláta-kivonati egészségi-sör (ugyanaz számtalanokou segített már, kinnél egyéb szerek sikertelenek marad ak) és a többi előnyösen ismert kitűnőségűek, császárók által 58-szor kitüntetett Hoff János-féle maláta-gyógytápkészítmények áltl.

Tekintetes ur! A igazságnak tartozom azzal, hogy az ön Hoff János-féle maláta-kivonati egészségi sörök és maláta csokoládéjának gyógyhatása felől a következőket közlöm:

Anyám, ki már évek óta gyengülésben szenvedett és e mellett még gyomor- és mellbeteg is volt, 7 1/2 hónap óta naponkint háromszor használta az ön maláta-sörét s naponkint reggel és este egy csésze maláta-chocolade-t s ime, anyám oly egészséges, hogy 78 éves asszony léteére személyesen vezeti a háztartást. Sziveskedjék még küldeni (következik a megrendelés) ismét egy szállítmányt. Örökké háladatos
Eger, Csehország, 1882. szept. 1.

FŐRAKTÁR: Csanak József, Debreczenben, főpiacz, továbbá Rickl József Zelmónál Geréby Fülöp, Varga Lajos, Ujházi István. — Nagyvárad: Jánky Antal. — Nyiregyháza: Korányi Imre gyógyszerészénél. Továbbá minden nagyobb gyógyszerárban.

A budapesti asvány vegyészeti gyár

akácfa-utca 35. szám.
ajánlja a következő czikkeket:

ROVAR POR!

svábok, oroszbogár, (bűdösörös) polcska, balha, mely és minden a világon létező rovar ellen, azonnal ölé hatású.
Egy 25 deka súlyu csomag, utánvétellel 50 kr.

Fém tisztító pomádé,

fém tisztító pasztának is nevezve, legnagyobb fajta csomagolással együtt csak 50 kr. Utánvét mellett.

Patkány- és egér-méreg!

a legjobb, biztos hatású, azonnal ölé szer, jótállás mellett csomagolással együtt utánvétellel 50 krért.

Vörös tisztító por,

15 díszesen kiállított csomag 50 kr. Utánvét mellett.

Bécsi méz,

friss, 15 légmentesen elzárt csinosan kiállított csomag 50 kr. Utánvét mellett.

KERESKEDŐK százelekben részestülnek, s kívánatra az összes gyártmányaink-ról árjegyzéket küldünk.

Az öltöztetés terén e hirdetés forradalmat

fog előidézni.

Több rendbeli brümi posztógyárral szemben azon közelettséget vállaltam magamra, hogy

egy millió értékű gyapjukelméket árusítsak. Ennélfogva szabott gyári áron

öltözék-, felöltő- és nadrág-kelméket

szállítok. A következő árjegyzék állításomnak

fényes bizonyítékul szolgál.

3.10 m. gyapjukelme legd. min. árt. 3.85

3.10 " " " " " " 4.94

3.10 " " " " " " 5.47

3.10 " " " " " " 7.48

Azonkívül ajánlom dusan felszerelt

férfi ruha-raktáromat.

Ujdonságok: Gambetta-felöltő 10 frt.

Videki megrendelék naponta pontosan teljesittnek. Mintagyjtemények kívánatra bérmentve küldetnek.

Krausz Lipót fia ruha-és posztó-raktára B Pest belv., kigyóttér.

A Steinberger-féle tanyán, Vámos-Pécs közelében van egy eladó

teljes eséplő felszerelés, hozzá tartozó műszerekkel, fűrésszel, mezeti kovács-műhelyvel, vízfecs kendővel stb. 1500 forintért készpénzben.

Igérvények

f. évi április 14-én tartandó húzásra.

Magyar dijsorsjegyekre

egész sorjegyről fél sorsjegyről

ára 3 frt. ára 1.50 kr.

és 50 kr. bélyeg.

Magyar — vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 frt.

Ára egy darabnak 6.50 vagy 7 havi

1 frtos részletfizetés,

MERCUR

kiadóhivatalának bank-és váltóüzlete.

Politzer S. Budapesten,

dorottya-utca, 12. sz.

Debreczenben kaphatók Katz

Jakab urnál, piacz-utca.

Aggódva és szomcruan tekint német a jövő elé, mert eddigelé mindent eredménytelenül használt. Mindenkinék, különösen pedig az ilyen szenvedőknek, melegen ajánlható a „Betegbarát“ című könyvecske, mert abban bőszeges bizonyítékait találják annak, hogy a nehéz beteg is a megfelelő gyógyszerek alkalmazása által szenvedéseitől megszabadult, vagy legalább is enyhülést szerzett. A „Betegbarát“ kívánatra Gorischek K. egyetemi könyvtáros által (Bécs I. Istvántér 6. sz.) ingyen küldetik meg, úgy hogy a megrendelőnek csak a levelező-lapért kell 2 krajczárt kiadnia. (11.)

Lakváltoztatás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy lakásomat a n.-csapó-utczáról hatvan-utca 1564-ik számú házunkhoz tettem át.

Dr. DUSÓCZKY PÁL,
orvos, sebész, tudor, szülész.